

Datum 2020-08-17
Dokumenttyp Yttrande
Diarienummer 2020/0184
Ert diarienummer S2020/03728/SF
Handläggare Åsa Nordström

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkande Tillsammans för en välfungerande sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess (SOU 2020:24)

Myndigheten för delaktighet, MFD, arbetar för ett samhälle där alla kan vara delaktiga, oavsett funktionsförmåga. Myndigheten för delaktighet lämnar följande yttrande.

Myndighetens synpunkter

MFD välkomnar utredningens slutsatser och rekommendationer i stort, men saknar fokus på individen och efterfrågar ytterligare analyser utifrån detta perspektiv. Vid sjukdom eller förvärvad funktionsnedsättning är största möjliga involvering i den egna sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen och goda möjligheter till att återgå i arbete avgörande för individens välmående och ekonomiska trygghet.

Arbetsgivares incitament för att stödja individers återgång i arbete samt situationen för de individer som har nedsatt arbetsförmåga och som får försörjningsstöd är i detta sammanhang angelägna frågeställningar, inte minst mot bakgrund av den rådande arbetsmarknadssituationen.

Positivt med en gemensam digital yta mellan aktörer

MFD delar utredningens bild att den enskilde förväntas administrera sin egen sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess för att informationsutbytet mellan aktörer ska fungera. Att självständigt hålla information aktuell, ansöka om rätt saker i rätt tid etc. är betungande för många, i synnerhet för personer med psykisk ohälsa och/eller kognitiva svårigheter. Dessa typer av ohälsa och svårigheter återfinns hos en stor del av de personer som är sjukskrivna. Att åläggas för mycket ansvar och själv administrera sin process riskerar att leda till felaktigheter i stöd och ersättningar. Bättre möjligheter till överblick för den enskilde och informationsutbyte mellan olika aktörer är därför angeläget.

MFD ser därför positivt på utredningens rekommendation om att en gemensam digital yta mellan aktörerna i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen utreds (avsnitt 8.3). MFD vill dock understryka att införandet av en digital yta inte får leda till att beslut om den enskilde sker utan individens medverkan och samtycke eller står i vägen för nödvändiga avstämningsmöten med berörda.

Bättre vägledning för att stödja återgång i arbetslivet

MFD ser positivt på utredningens rekommendation om att Myndigheten för arbetsmiljökunskap får i uppdrag att samla in, sammanställa och sprida kunskap om arbetsplatsinriktat stöd för återgång i arbete. MFD välkomnar generellt fler, modernare och mer konkreta arbetsmetoder som vägledning i att stödja återgång i arbetslivet. Det behövs även ytterligare stöd och vägledning i hur man anpassar lokaler, arbetssätt och redskap (inklusive digitala verktyg) på ett sätt som gör att det fungerar så bra som möjligt för den enskilde. I arbetet med sådana stöd är det viktigt att samverka även sker med Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) och MFD.

Bra med utvecklat samarbete mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, men hela rehabiliteringskedjan behöver ses över

För att stärka helhetssynen på individen är det rimligt att samverkande aktörer i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen har en samsyn om syftet med densamma. MFD instämmer i att sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen syftar till att individen ska återfå arbetsförmåga och därmed kunna återgå i eller kunna söka arbete. En gemensam samsyn om detta syfte borde underlätta den ytterligare samverkan på strukturell nivå som utredningen rekommenderar. MFD välkomnar samverkan för en välfungerande process som ses som en helhet. MFD kan dock inte ta ställning till om instruktionsförändringar och en nationell överenskommelse får avsedd effekt i jämförelse med annan styrning.

Utifrån ett funktionshinderperspektiv är det viktigt att se på sjukskrivning och rehabilitering som en helhet som behöver hålla samman och vara förutsebar för individen. Processen innefattar en stegvis återgång i arbetslivet. Den innefattar även rehabilitering eller habilitering av grundläggande förmågor till vad som för många individer blir en helt ny vardag. MFD vill därför lyfta fram regionernas viktiga roll för att rehabiliteringskedjan ska hänga ihop för personer med omfattande rehabiliteringsbehov vid sjukdom eller förvärvad funktionsnedsättning. Myndighetens bild är att kedjan idag inte fungerar

tillfredsställande för personer med omfattande behov av att exempelvis lära sig kommunicera på nytt eller återfå olika förmågor.

MFD välkomnar utredningens rekommendation att Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen utvecklar sitt samarbete för att bättre möta individers behov av stöd. Det finns idag tydliga risker att individer faller mellan stolarna när myndigheterna gör olika bedömningar av individers arbetsförmåga. Det är viktigt att understryka att individer i många fall inte kan uppfattas som helt färdiga med sin rehabilitering när Arbetsförmedlingens insatser ska sättas in. Glappet i rehabiliteringskedjan för personer som behöver långsiktig rehabilitering behöver bör därför fortsatt genomlysas, exempelvis vad avser resursbrister och oklar ansvarsfördelning mellan myndigheterna och andra aktörer. MFD är generellt sett positiv till insatser som stärker rehabiliteringens roll när det gäller sjukförsäkringen. Båda myndigheterna behöver därför ges ytterligare verktyg för att på ett reellt sätt kunna bistå individer att återgå till eller finna ett arbete.

MFD instämmer med utredningen i att den enskilde behöver bättre stöd att samordna sin sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess. Emellertid är MFD tveksam till om förslaget att ge Försäkringskassan i uppdrag att bistå de försäkrade är tillräckligt belyst och fullt ut möter behoven hos den enskilde. Stödet behöver se olika ut för individerna och utgå individuella behov som kräver olika åtgärder för att lyckas. MFD anser att det saknas en fördjupad analys kring detta, men ser positivt på att Försäkringskassan frågar individer om behovet av extra stöd samt analyserar vilka moment i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen som skapar stödbehov (avsnitt 8.4).

Bredare utredningsuppdrag kring personer med försörjningstöd och medicinska begränsningar

MFD delar utredningens bedömning om behovet av en mer permanent lösning för arbetslivsinriktad rehabilitering för individer med medicinska begränsningar som saknar sjukpenninggrundande inkomst och som uppbär försörjningstöd. MFD instämmer i att detta bör utredas vidare.

Några förklaringar till att kostnaderna för ekonomiskt bistånd ökar för kommunerna är att en minskad andel personer får insatser från Arbetsförmedlingen samt att färre personer beviljas sjuk- och

aktivitetsersättning.¹ MFD har fått indikationer på att en stor del av dessa personer har en funktionsnedsättning eller kronisk sjukdom.

MFD vill betona att försörjningsstöd aldrig får bli en långsiktig lösning för personer med långvarig eller permanent nedsatt arbetsförmåga eller för personer som har gått i gymnasiesärskolan. MFD ser att det kan behövas en bred utredning på området, men inte nödvändigtvis med innebörden att socialtjänsten ska åläggas mer ansvar eller förväntas bedöma arbetsförmåga. MFD är tveksam till att det är kommunens socialtjänst som är mest lämpad att ge ett individfokuserat och differentierat stöd för att dessa personer ska kunna få ett arbete.

Mot den bakgrunden anser MFD att rekommendationen om en ny utredning bör ha en bredare frågeställning med målgruppens möjligheter till egen försörjning i fokus (avsnitt 8.9).

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har generaldirektör Malin Ekman Aldén (beslutande), sektionschef Anna Dahlberg samt utredare Karl-Oskar Öhman och Åsa Nordström (föredragande) deltagit.

Myndigheten för delaktighet

Malin Ekman Aldén

---

¹ SKR (2019), Nuläge för ekonomiskt bistånd – kommunenkät om ekonomiskt bistånd 2019